

Utkast til REFERAT – Nasjonalt fagråd arbeid og helse

Dato:	29.10.2020
Sted:	Nettmøte - via nettmøteløsningen JOIN fra Norsk Helsenett
Arkivsak:	
Til stede:	Gunn Hege Marchand, Torkil Berge, Beate Brinchmann, Astrid Louise Grasdal, Franz Hintringer, Karen Skretting Hovlid, Ragnhild Jordet, Chris Jensen, Anita Dyb Linge, Silje Mæland, Elin Stoermann-Naess, Anita Vatland, Simon Øverland.
Eksterne Innledere:	Thorgeir Hernes, Arbeids- og velferdsdirektoratet
Sekretariat:	Håkon Lund, HDIR, Hilde Kristin Weng, AVDIR, May Cecilie Lossius HDIR.
Observatører:	Åpen tilgang.
Ordstyrer:	Gunn Hege Marchand/Håkon Lund
Referat og teknisk support:	Sekretariatet
Lenker til dokumenter og presentasjoner	Rådets nettsider Sakspapirer

Sak		Ansvar/innledere
Innledning	Åpning av møtet og innledning til dagens tema	Gunn Hege Marchand
Innlegg	Tilbakemelding på anbefalingene fra fagrådet knyttet til covid-19.	May Cecilie Lossius, Hilde Kristin Weng
Innlegg	Covid 19 og konsekvenser for arbeid og helse – kunnskapsbehov og forskning.	Thorgeir Hernes, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Yngvill Rådmannsøy Tømmerberg, Forskningsrådet
Innlegg	Erfaringer knyttet til konsekvenser av korona for virksomheter og ansatte – kunnskapsbehov.	Ann- Torill Benonisen Indreeide, NHO og LO ved Tor Idar Halvorsen.
Innlegg	Rapport fra de fire regionale helseforetakene – Prioritering av arbeidsrettet behandling i spesialisthelsetjenesten.	Franz Hinteringer, Chris Jensen, Marius Ambjørndalen, Linn Gros, Helse Nord RHF

Åpning

- Leder Gunn Hege Marchand åpnet møtet.
- Presentasjon av deltakende rådsmedlemmer.

Innledninger

- Helsedirektoratet ved May Cecilie Lossius og Arbeids- og velferdsdirektoratet ved Hilde Kristin Weng: Tilbakemelding på anbefalingene fra fagrådet knyttet til covid-19.
- Covid 19 og konsekvenser for arbeid og helse – kunnskapsbehov og forskning.
 - Thorgeir Hernes fra Kunnskapsavdelingen i Arbeids- og velferdsdirektoratet.
 - I hvilken grad skal man bare være opptatt av pandemien ved utlysning av forskning?
 - I IA-programmet som kommer det en utlysning i november på 25 mill. Arbeid og helse er bevisst satt inn som tema der.
 - Arbeid og helse innebærer et spekter av potensielle arbeidsområdet. Hva er viktigere enn andre ting? Hvor er det kunnskapshull? Det kan være en interessant dialog mellom direktorat og fagrådene. Det kommer en delrapport om effekt av

tiltak på feltet psykisk helse og arbeid før jul, som kan være et springbrett for dette.

- Forskningsrådet ved Yngvill Rådmannsøy Tømmerberg.
 - Tre utlysninger knyttet til konsekvenser av covid-19, over to år.
 - Forskningsrådet ønsker å se dette i større og mer langsiktig sammenheng.
 - Forskningsrådet ønsker flere prosjekter som er aktuelle på dette feltet og etterlyser innspill.
 - Aktuelle temaer: inkludering, ekskludering, arbeidsmiljø og organisering av arbeidsplassen, håndtering av myndighetenes råd.
- Erfaringer knyttet til konsekvenser av korona for virksomheter og ansatte – kunnskapsbehov.
 - NHO ved Ann- Torill Benonisen Indreeide.
 - Manglende samlokalisering gir utfordringer i samarbeidet mellom ledere og ansatte.
 - Reglene for hvordan man skal forholde seg til covid-19 er uklare, med potensielt store konsekvenser for bedriftene.
 - NHO legger stor innsats i å utvikle støtteverktøy og veiledere til bedrifter knyttet til å håndtere koronasituasjonen.
 - Kunnskapsbehov som pekes på er vurdering av risikofaktorer og gevinster ved nye måter å organisere arbeidet på.
 - Spesielt opptatt av unge om ikke kommer inn på arbeidsmarkedet.
 - Peker på HelseArbeid som en god modell for samarbeid mellom NAV, helse og bedriftene, denne arbeidsmetodikken motvirker silotenkning.
 - NHO er opptatt av arbeidsmiljøfeltet og ønsker å styrke forskningen her. Opplever at VAM-programmet er for stort og de ønsker et eget program som forsker spesifikt på arbeidsmiljø.
 - LO ved Tor Idar Halvorsen.
 - Se presentasjon.
 - Viser til notat som LO har sendt til pensjons- og arbeidspolitisk råd om dette temaet.
 - Tilpasning av sykelønnsordningen har bidratt til at vi ikke har fått større spredning enn vi har fått så langt.
 - Ønsker oppmerksomhet knyttet til helserisiko knyttet til bruk av hjemmekontor, her er ASD i ferd med å utlyse forskningsoppdrag.
- Diskusjon i fagrådet:
 - Universitetet i Bergen åpnet i dag et pandemisenter for å kunne parere brede problemstillinger på fagfeltet.
 - Det oppleves som treghet i systemet når det gjelder tilgang på nødvendige tjenester i helse og i NAV.
 - Det er viktig at forskningssystemene må reagere raskt på behov som oppstår, samtidig er det store spørsmål som ikke kan besvares på kort tid. Langtidseffekter av tiltak og innretninger. Vi trenger komparative studier på tvers av land. Det tar tid å sette opp, analysere og kvalitetssikre.
 - Bergen i endring – studie på tvers av FHI, Bergen kommune og UiB der 1500 studenter er respondenter. De oppgir at de er bekymret for fremtiden, for om de får seg et sted å

- bo, om foreldrene mister jobber og om utviklingen går mot et kaldere samfunn. De under 30 år har opplevd sosial distansering aller verst knyttet til pandemien.
- Det er viktig at forskningsprosjekter tar tak i erfaringer med hjemmekontor og ikke så mye kartlegging av om man befinner seg eller ikke befinner på arbeidsplassen. Da dette kan oppleves svært ulikt.
 - Det bemerkes at pålegg om hjemmekontor kan ha større konsekvenser for familier som har familiemedlemmer med spesielle behov eller ved krevende hjemmesituasjoner. Dette må fanges opp i forskning og innsiktsarbeid.
 - Konklusjon:
 - Forskningen tar tid og dette er viktig å ta hensyn til.
 - Det bør forskes på hva som skjer med oss på hjemmekontor, både oppsider og nedsider.
 - Det er viktig å komme i posisjon for å komme inn og legge til rette for effektstudier.
 - Direktoratene følger opp Forskningsrådets invitasjon til Fagrådet om innspill til forskningsprosjekter på området.
 - SAK 2: Det refereres ikke fra denne saken da det innebar en uformell runde i fagrådet. Sekretariatet noterer innspill til tema for møtene fremover.
 - SAK 3 Rapport fra de fire regionale helseforetakene – Prioritering av arbeidsrettet behandling i spesialisthelsetjenesten.
 - Innledning ved Chris Jensen.
 - Arbeidsdimensjonen er omtrent fraværende.
 - Det gir noen problemer i vurdering av rett på helsehjelp.
 - Det er problematisk at det ikke gir en ensrettet praksis, det er utfordrende for henviser og det gir ulikt tjenestetilbud til pasientene.
 - RHF-ene tok initiativ til å etablere felles arbeidsgrupper med mål om å bli enig om en felles praksis.
 - Viser til felles rapport.
 - Innlegg fra arbeidsgruppene og fra Helse Nord RHF – se foiler.
 - Franz Hinteringer: Prioriteringer innen fysikalskmedisin og rehabilitering. Se presentasjon
 - Marius Ambjørndalen: Prioriteringer innen psykisk helsevern - anbefalinger til kriterier for vurdering av individuelle arbeidsrelaterte forhold i prioriteringsarbeidet, Se presentasjon
 - Linn Gros, Helse Nord RHF; om mandatet og rapportens videre skjebne i RHF'ene. Se presentasjon
 - Presentasjon av forslag til vedtak utarbeidet av rådsmedlemmer Chris Jensen og Franz Hintringer. Se sakspapirer
 - Det bør utarbeides ny prioriteringsveileder basert på rapporten.
 - Dette bør inn i eksisterende prioriteringsveiledere.
 - Det bør tydeliggjøre mer hva arbeidsrettede tilbud skal inneholde, og hva som er mest hensiktsmessig for hvilke målgrupper (poliklinikk eller døgnopphold).
 - Diskusjon:
 - Det ble kommentert at det allerede i dag er press på allmennpsykologiske poliklinikker – ressursene samsvarer ikke med behov i befolkningen. Og dette kan

- åpne for at enda flere pasienter skal prioriteres for behandling her. Dette er utfordringer som bør synliggjøres.
- Innebærer forslaget en forskyvning av grenseoppgang mellom tjenestene?
 - Prioriteringsveileder for arbeid og helse er for stort – det kan være en fordel å snevre inn målgruppen.
 - Det kan være en løsning å ta det et hakk ned og kalle det for veileder.
 - Forskning om tidlig intervensjon viser ikke gode nok resultater, hvorfor skal dette prioriteres?
 - Hva finnes av tilbud og hva skal skje i spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten? Her mangles en oversikt.
- Konklusjon:
 - Chris Jensen og Frans Hintringer jobber videre med forslaget basert på innspill fra fagrådsmedlemmene, videre dialog i fagrådet skal foregå på Teams.
 - Det tas sikte på å gjennomføres vedtak på neste fagrådsmøte.
 - Vedtak (ferdigstilt etter møtet):
 - Nasjonalt fagråd for arbeid og helse mener at anbefalingene i rapporten bør følges opp nasjonalt.
 - Fagrådet anmoder direktoratene å ta anbefalingene videre ved:
 - å utarbeide en veileder for fagområde «arbeid og helse», som omhandler tolkning av arbeidsdimensjonens rolle i prioritering av pasienter. Dette kan knyttes til oppdragsbrev til de to direktorater for 2020 om å utarbeide normerende dokumenter innen arbeid og helse.
 - å følge anbefalingen i rapporten om å presisere dagens prioriteringsveiledere på punktet om hvordan begrepet «nytte» bør inkludere helse- og livskvalitetsaspekter ved det å være i arbeid eller utdanning.
 - å utarbeide retningslinjer for arbeidsrettet behandling av pasienter med utgangspunkt i et sykefraværsløp. Det vil være ulike tidsaspekter ved henvisning og inklusjon for polikliniske tilbud og for dag/døgnbaserte tilbud. Hvilke prinsipper skal gjelde for henvisningsvurdering, når man inkluderer varighet og kompleksitet av et sykefraværsløp i en rettighetsvurdering?
 - at direktoratene setter i verk initiativer som kan støtte effekt-forskning med dette temaet, da kunnskapsgrunnlaget bør styrkes.